

GEORG BRANDES
TALER

K

KØBENHAVNS KOMMUNES
BIBLIOTEKER
FAGSALG 6
Kultorvet 2
1175 København K
TEL. 33 93 60 60

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK
FORLAG - KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCCXX

Der er Sønner af Normandiet, som hverken savner blød Følelse eller Blidhed eller Elegance. Den findes hos Octave Feuillet.

Som Æbletræet er Normandiets Træ, saaledes er Æblet Landets Frugt og Sindbilled; dets Kød er et uforligneligt Næringsmiddel, og det er fyldt med Saft indtil Skallen. I den nordiske Myte er Æblet Foryngelsens Tryllemiddel. Guderne forynges daglig ved Yduns Frugt. I Normandiets tusindaarige Kultur findes ingen Forfaldstid.

Hvad Verden skylder Normandiet, er da først og fremmest Glæden ved dets gamle Arkitektur og Skulptur.

Saa er der Pierre Corneille, der er og bliver Læreren i mandige Dyder. Hans Værker er Skoler for Helte.

Der er Flaubert, hvis Bøger Jordan over har forkyndt en ny strengere Kunsts Evangelium, og hvis kunstneriske Samvittighedsfuldhed har gjort Indtryk alle Vegne.

Der er Millet, som har formaaet at udtrykke de store simple Grundfølelser, især den Andagt, der er højere end alle Særreligioner og er Sammensmeltning med Naturen, mens den hæver sig over Naturen. Millet har erobret England og Nordamerika som hans Forfædre før ham.

De gamle Krigere er nu kun store Skygger. Vi hilser disse Skygger og hylder dem, men vi har intet personligt Forhold til dem, hvis Sværd og Spyd og Pilespidser længst er rustede bort. De gik til Søs og steg til Hest og førte drabelige Slag; de delte Land imellem sig og gav Love. Men de hører helt og holdent Fortiden til.

Anderledes forholder det sig med Mejselens, Penselens, Ordets og Lyrens Mænd, Idealets Krigere. Deres Skib gaar mod Stormen og strander ikke; deres Heste har Vinger; deres Vaaben kan aldrig ruste. De Love, de gav og fulgte, Skønhedens og Sandhedens, har evig Gyldighed. Det Land, de vandt, er Almenejendom, Menneskehedens Eje.

Tale i Rom.

(paa Fransk)

(Castello dei Cesari 21. April 1913.)

Man havde sagt mig, der her ikke vilde blive holdt nogen Tale. Røms Borgermester har ikke desmindre bragt mig den varmeste Velkomst.

Jeg føler mig højligt hædret ved hans Ord, overhovedet ved at befinde mig i saa udsøgt Selskab, der tillader mig at indaande den

fine Blomst af det Romerske Samfund i Literatur, Politik, skøn Kunst.

Og jeg vilde til Tak gerne sige Dem, i hvor dyb Gæld jeg staar til Italiens Natur og Civilisation.

Italiens Natur — jeg har anet den, siden jeg som Barn læste Ordene hos Horats:

Vides, ut alta stet nive candidum
Soracte

Ak, jeg blev fulde 28 Aar gammel, inden jeg for første Gang med legemlige Øjne saa det snedækkede Soracte. Men Italiens Natur og Kunst skylder jeg disse mine Øjnes, mine Sansers Opdragelse, ligesom jeg skylder Italiens Civilisation Opdragelsen af min Modtagelighed for Indtryk af hvad der er skønt, endmere for hvad der er stort. Det Dejlige og det Storladne — det er tilsammen Skuet af Rom.

Lad mig bekende det og tillad mig at rose mig af det: Ogsaa jeg har diet Ulvindens Bryst. Ogsaa mine Læber er blevne indviede ved nogle Draaber af denne hellige Mælk. Oldtidens Rom, Renæssancens Italien, er mit aandelige Hjemsted. Ingen Oldtids-Romer har om Rom sagt et mere begejstret Ord end jeg, da jeg i min første Række offentlige Foredrag hjemme i mit Land sagde: »Forum Romanum, denne Plads, paa hvilken hver Kvadratfod har mere Historie end hele det russiske Rige.« Naar Talen er om det ideale Rom, tør jeg fremmede Barbar vove Udtrykket: *Civis Romanus sum*.

Der er enkelte af Deres store Mænd, som jeg vilde have næret det heftigste Ønske om at se i Nærheden. Maaske har jeg forfejlet min Bestemmelse. Hvor gerne vilde jeg have været en af de unge Romere, en Præcilius, eller Publius Licinius Crassus, hvem Cicero anbefalede til Cæsar, mens han kommanderede i Gallien eller Bretland. Lykkelige unge Mænd, der fik Lov at sidde eller rettere ligge ved Cæsars eget Taffel og daglig hørte ham tale! Jeg vilde visselig ikke have handlet som de af Cæsars Clienter eller Cæsars Generaler, der forraadte ham og var med til at myrde ham. Hele mit Liv har jeg betragtet den 15. Marts som den tænkende Menneskeheds sande Langfredag.

Lad mig fra Renæssancetiden nævne to Navne af de tredive, jeg kunde anføre Først Lionardo. Hans Skønhedsdyrkelse, der blev des mere intensiv, jo skarpere hans Sans for det Grimme var, hans videnskabelige Forskergave, hans tekniske Opfinderevne, hans omfattende Visdom har lært mig, hvad Højde Menneskeplanten kan naa, og hvor mægtig en Krone den kan udfolde.

Dernæst Michelangelo. Øvernaturligt stor, højtidelig, værdig, som Ingen har været det, sublim, saa i hans Kunst ikke blot Ansigtet, men hele det nøgne Legeme giver Indtryk af noget Sublimt, fuld af

Ringeagt for Virkelighedsefterligning og Smaakunst, et Friluftsgeni, som var ligegyldig overfor det omgivende Landskab, har han frembragt en Verden af lidende eller lidenskabelige Helte og Heltinder. Han er samtidig med Luther. Men, som Victor Hugo har sagt: Luther er nu gammelt Jern, Michelangelo ikke.

Selv en ringe Skribent som jeg vilde ingenlunde være den samme, om ikke Michelangelo, denne Mester i fire Kunstarter, af hvilke jeg ikke behersker nogen, havde været til og omformet Renæssancen. Han har gennemtrængt min Sjæl.

Castello dei Cesari er et smukt og romersk Navn for det Mødested i Rom, hvorfra man har den skønneste Udsigt. Jeg takker Dem særlig for Valget af dette Sted. Vi staar paa det højeste Punkt af en blandt de syv Høje, paa hvilke den gamle Verdens Hovedstad blev bygget, Aventinerhøjen. Vi ser i vor Nærhed Colosseum og Forum Romanum. Den Capitolinske Høj, der kun rager fire Meter højere i Vejret, aabenbarer sig overfor os.

Der gives intet Sted i Verden, hvor der 26 Hundrede Aar igennem er foregaaet større Ting, end paa det Jordsmon, vi her har for Øje. Jeg, som saa mange andre, kender nogenlunde Deres Historie, kender noget nær Deres Kunst, Deres antike og moderne Literatur; altfor ufuldkomment alligevel.

Jeg maa trøste mig med, at man til Gengæld her ikke véd stort om de skandinaviske Lande. Rent personligt vilde jeg gerne have været noget bedre kendt i Italien, dengang da Sligt endnu voldte mig Glæde. Med Aarene bliver saare meget En ligegyldigt, især den Dunst, man kalder Ryet. Intet beholder i Længden sit Værd for En uden den gode personlige Modtagelse. Deres Modtagelse af mig idag er for mig i lille Maalestok hvad i gamle Dage for Sejrherren og for Digteren hans Kransning paa Capitolium var.

Da vor Borgermester her repræsenterer Capitolium, beder jeg ham modtage min Hyldest til Italien og Rom.